

SEGON CURS - REDACCIÓ PERIODÍSTICA I
Professor: Xavier Bertran

ELS GÈNERES PERIODÍSTICS INTERPRETATIUS

LA INTERPRETACIÓ

1- LA TRADUCCIÓ D'UN ESDEVENIMENT EN UN SISTEMA DE SIGNES.

Reducció d'un fet a un esquema. Diferents reduccions, ficció i realitat.

El periodista com a intermediari en un procés de comunicació de signes. La premsa com a mirall o la premsa com a construcció de la realitat.

L'audiència: interessos del lector. Lectura interpretativa. Feed-back.

L'opinió pública com a resultat o com a causa del tractament de les notícies.

2- L'OBJECTIVITAT INFORMATIVA.

Presència de l'autor en el text. Asèpsia informativa. Textos firmats i anònims.

Veracitat, credibilitat, versemblança.

Rumor i notícia.

La investigació.

La responsabilitat professional. Adjudicació de responsabilitats. Els "suposats". Desmentits oficials, falsificacions.

LA SINTAXI PERIODÍSTICA

3- DISTINCIÓ ENTRE L'EXPRESSIONS ORAL I L'ESCRITA.

Desorganització, incongruències i creatisme com a característiques de la parla.

Els sobreesmentes culturals. La simplificació com a la dels gestos.

Els afablidors.

Els proverbes i pronominals. La precisió tècnica.

Distinció entre Premsa, Ràdio i TV.

Signes i llenguatge del cos. La naturalitat i la coherència.

La redundància.

4- PERIODISME I TÈCNICA LITERÀRIA.

La notícia com a narració estructurada.

L'ordre de la frase. Els complementa.

Els incisos. Les elipsis.

Adjectius. Subordinades. Pronoms personals. Puncuacions.

Els recursos sintàctics: connectius, frases de transició.

Les figures retòriques.

La simplicitat. L'eliminació d'elements paràl·lels.

El català estàndard. Els arquets. Els neologismes.

Els títols i subtítols. Els capítols. Títols de capítol i subcapítol.

ELS GÈNERES INTERPRETATIUS

5- ELS GÈNERES PERIODÍSTICS

Hegemonia del model i dels mites anglosaxons: news i views. Informatius, interpretatius, d'opinió. Periodístics: informatius, interpretatius, d'opinió, de creació artística, de diversió, de formació, de serveis. La hibridació dels gèneres. El nou periodisme.

6- Trets del GÈNERES INTERPRETATIUS

La fallida del mite de l'objectivitat informativa.

L'empobriment dels textos informatius.

La veu de l'expert. El valor del testimoni.

La hibridació dels gèneres.

Contribució dels mitjans audiovisuals a l'auge del periodisme interpretatiu. Profundització contra immediatesa.

La represa de la Retòrica. Les figures del discurs.

La interpretació, gènere de futur

7- ELS GÈNERES INTERPRETATIUS

La crònica.

El reportatge.

L'anàlisi.

L'informe.

La semblança.

L'entrevista.

L'enquesta.

8- LA CRÒNICA

Gènere interpretatiu genuí.

Recursos: narració, descripció.

La figura del cronista.

9- TIPUS DE CRÒNICA

Segons temes: judicial, urbana, esportiva, local, parlamentària, política, mundana, costumista.

Segons lloc: corresponçal, enviat especial, viatges, guerra.

10- REPORTATGE INTERPRETATIU

Tipus: interès humà, polític, social. Viatges, persones, Recursos: antecedents, cites, descripció, narració, dades, testimonis, conseqüències.

11- L'ANÀLISI

Distinció entre anàlisi argumentatiu i opinió.

Models d'estructures de l'anàlisi.

12- L'INFORME

Híbrid de reportatge, crònica i enquesta.

Recursos: documentació i estadístiques.

L'informe en la nova premsa de serveis.

13- LA SEMBLANÇA

El retrat interpretatiu de personatge.
Hibridatge entrevista i semblança.
Recursos específics.

14- ENTREVISTA

Entrevista com a reportatge de persona.
Entrevista de personatge o de tema.
Tipus d'entrevista segons la forma: de creació, qüestionari Proust, esquema fix de preguntes, pregunta-resposta, entrevista sol·licitada, pactada, la redacció conjunta, textual.
Recursos: paralingüístics, ironia,

15- L'ART DE PREGUNTAR

Les barreres del paper del personatge.
Conèixer el personatge, documentació prèvia, temes distintius, qüestionari, conducció del diàleg, aprofitament de temes originats.
Adaptació a cada personatge. Silenciosos. Experts. Opinió.
Guiar la conversa: reconstruir, evitar faganes, no intimidar.
La distància afectiva. Atenció, respecte, cordialitat, exigència, crida a la intel·ligència, les paraules. Els greuges acumulats.
L'enregistrament de les entrevistes i les notes.
Deontologia. La propietat de l'entrevista, l'abús de poder.

16- TIPUS D'ENTREVISTA

De personatge, de tema, del cor.
Per esquema.

17- L'ENQUESTA INTERPRETATIVA

Com a part d'un reportatge, no com a gènere d'opinió.
La entrevista sol·licitada.

OBJECTIUS DEL CURS

L'objectiu de l'assignatura REDACCIÓ PERIODÍSTICA I A és que els alumnes adquiriran els conceptes bàsics dels gèneres periodístics interpretatius, i els exercitins.

El curs té, doncs, un caràcter essencialment pràctic.

Cal no entendre la redacció periodística com una activitat formal d'escriptura, sinó com una preparació per a una pràctica professional. Així doncs, situarem el treball en les condicions més semblants possibles a les de l'exercici d'un diari.

La part teòrica del curs no es deslliga d'aquesta orientació pràctica dominant. Es tracta d'aprofundir els conceptes necessaris per a l'exercici professional del periodisme.

Durant tot el curs es buscarà el contacte dels alumnes amb els mitjans -diaris, revistes, emissores de ràdio i TV- i amb periodistes professionals de prestigi.

Durant el segon trimestre es realitzarà un seminari d'anàlisi comparatiu de la sintaxi dels diferents mitjans.

CRITERIS D'AVUACIÓ

De manera preferent, la nota de curs s'obté per avaluació contínua dels exercicis fets a classe o al carrer.

Al llarg del curs, els alumnes realitzaran repetides pràctiques de cada un dels gèneres interpretatius, amb atenció especial als reportatges, entrevistes i cròniques.

L'evaluació contínua farà innecessaris els exàmens als alumnes que realitzin amb normalitat les pràctiques del curs.

Tanmateix, tot alumne matriculat, vingui o no vingui a classe, té dret a un examen final, al juny i al setembre.

BIBLIOGRAFIA RECOMANADA

- AGENCIA EFE: Manual de español urgente. Madrid, Cátedra, 1985.
- BERNAL, Sebastià i CHILLON, Lluís Albert: Periodismo informativo de creación. Barcelona, Mitre, 1985.
- CASASUS, J.M.: Iniciación a la periodística. Barcelona, Teide, 1989.
- CASASUS, J.M.: Lliçons de periodisme en Josep Pla. Barcelona, Destino, 1986.
- CASASUS, J.M. (coord): La Vanguardia, libro de redacción. Barcelona, TISA, 1986.
- CASASUS, J.M. i ROIG, X.: La premsa actual. Barcelona, Edicions 62, 1981.
- CIRIZA, Marisa: Periodismo confidencial. Barcelona, ATE, 1982.
- DARY, David: Cómo redactar noticias. Buenos Aires, Marymar, 1976.
- EL PAIS: Libro de estilo. Madrid, Prisma, 1980.
- ESCARPENTER, José: Cómo dominar la ortografía. Madrid, Playor, 1982.
- ESCRICHE, Pilar; FONTCUBERTA, Mar; MOLINERO, César y MURCIANO, Marcial: La comunicación internacional. Barcelona, Mitre, 1986.
- FAGOAGA, Concha: Periodismo interpretativo. Barcelona, Mitre, 1982.
- FERNANDEZ BEAUMONT, José: El lenguaje del periodismo moderno. Madrid, SGEL, 1987.
- FERNANDEZ de la TORRIENTE, Gastón: Cómo aumentar su vocabulario. Madrid, Playor, 1986.
- FISHMAN, Mark: La fabricación de la noticia. Buenos Aires, Tres Tiempos, 1983.
- FONTCUBERTA, Mar: Estructura de la noticia periodística. Barcelona, ATE, 1980.
- GOMEZ MONPART, J.L.: Los titulares en prensa. Barcelona, Mitre, 1982.
- GOMIS, Lorenzo: El medio media. La función política de la prensa. Barcelona Mitre, 1987.
- GRIFFITH, John L. y WESTON, Edward G.: Quiero ser periodista. Barcelona, Mitre, 1985.
- GUILLET, Jaume: La premsa a Catalunya. Diputació de Barcelona i Col·legi de Periodistes de Catalunya, 1988.
- MARTIN VIVALDI, G.: Géneros periodísticos. Madrid. Paraninfo, 1973.
- MARTINEZ ALBERTOS, J.L.: Curso general de redacción periodística. Barcelona, Mitre, 1974.
- MORAGAS, Miguel de: Teorías de la comunicación. Barcelona, Gustavo Gili, 1981.
- QUESADA, Montserrat: La investigación periodística. Barcelona, Ariel, 1987.
- SECANELLA, Petra M.: El lid, fórmula inicial de la noticia. Barcelona, ATE, 1980.
- SECANELLA, Petra M.: Periodismo de investigación. Madrid, Tecnos, 1986.
- SMITH, Anthony: Goodbye Gutenberg. Barcelona, Gili, 1983.
- TUBAU, Iván: Teoría y práctica del periodismo cultural. Barcelona, ATE, 1982.
- TUCHMAN, G.: La producción de la noticia. Barcelona, Gustavo Gili, 1983.
- WALLRRAFF, Günter: El periodista indeseable. Barcelona, Anagrama, 1979.
- WARREN, Carl N.: Géneros periodísticos informativos. Barcelona, ATE, 1975.

III. LES NOVES TENDENCIES DEL PERIODISME ESCRIT

10. Noves formulacions de la redacció periodística:

11. El nou periodisme: breu introducció; alguns exemples.

12. El periodisme d'investigació: breu introducció; característiques; temaris.

13. La premsa escrita davant de la nova situació multimedia: els nous temaris, els nous models de diaris, la utilització de l'infografisme; la reconversió tecnològica i la informatització de les redaccions; l'arribada del color als diaris de prestigi

Bibliografia recomenada

BERNAL, S y CHILLON, LL.A. Periodismo informativo de creación. Mitre. Barcelona, 1985.

BORRAT, Héctor. El periódico como actor político. Gustavo Gili. Barcelona, 1989.

CASASUS, Josep Maria. El pensament periodístic a Catalunya. Curial. Barcelona, 1987

CASASUS, J.M. Iniciación a la periodística. Teide, Barcelona 1988

CEBRIAN, Juan Luis. La prensa y la calle. Escritos sobre periodismo. Ed. Nuestra Cultura. Madrid, 1980.

DIARI DE BARCELONA. Un model de llengua pels mitjans de comunicació. Empúries. Barcelona 1987.

EL PAIS. El País: Libro de estilo. Prisa. Madrid, 1990.

EL PAIS. 300 primeras páginas de El País. Ed. El País. Madrid, 1984.

EL PAIS. Golpe mortal. Prisa. Madrid, 1983.

FAGDAGA, Concha. Periodismo interpretativo. el análisis de la noticia. Mitre. Barcelona, 1982.

FERNANDEZ BEAUMONT, José. El lenguaje del periodismo moderno. Estilo y normas de redacción en la prensa de prestigio. SGEL. Madrid, 1987.

GOMIS, Llorenç. El medio media. La función política de la prensa. Mitre. Barcelona 1987

GOMIS, Llorenç. Teoría dels gèneres periodístics. Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1989.

IMBERT, Gerard/ VIDAL BENEYTO, José, eds. EL PAIS o la referencia dominante Barcelona, 1986

MARTÍ GOMEZ, José. Amor y sangre en La Oficina. La Campana. Barcelona, 1988.

MARTINEZ ALBERTOS, J.L. Curso general de redacción periodística. Mitre. Barcelona, 1983.

MONTERO, Rosa. Cinco años de país. Debate. Madrid, 1982.

QUESADA, Montse. La entrevista, obra creativa. Mitre, Barcelona, 1984.

QUESADA, Montse. La investigación periodística, el caso español. Ariel. Barcelona, 1987.

RODRIGO, Miquel. La construcción de la noticia. Paidós. Barcelona, 1989.

SOLA, Joan/ PUJOL, J.M. Tractat de puntuació. Columna Barcelona, 1989.

TOLOSA, Carlota. La torna de la torna. Empúries. Barcelona, 1985.

TUCHMAN, Gaye. La producción de la noticia. Estudio sobre la construcción de la realidad. Gustavo Gili. Barcelona, 1983.

VICENT, Manuel. Inventario de otoño. Debate. Madrid, 1982.

WALLRAFF, Gunter. El periodista indeseable. Anagrama. Barcelona, 1979.

WALLRAFF, Gunter. Cabeza de turco. Círculo de Lectores. Barcelona, 1987.

WARREN, C. N. Géneros periodísticos informativos ATE. Barcelona, 1973.

WOLFE, Tom. El nuevo periodismo. Anagrama. Barcelona, 1976.

=====

AVALUACIO

L'avaluació serà continuada. Al llarg del curs es realitzaran un seguit de pràctiques i treballs que, junt amb l'assistència i la participació a les classes, permetran elaborar la nota final.

Per a tots aquells que no superin el curs mitjançant aquest sistema o no puguin assistir regularment a classe, existeix la possibilitat de realitzar exàmens finals (juny i setembre) que tindran caràcter teòric-pràctic i tractaran sobre els punts continguts al programa.